

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22.06.2001, sp. zn. 11 Tcu 42/2001, ECLI:CZ:NS:2001:11.TCU.42.2001.1

Číslo: 40/2002

Právní věta:

V jednání pachatele, který uvede v omyl orgány zajišťující kontrolu přechodu státní hranice tím, že překročí státní hranici na cizí cestovní pas, který předloží k pasové kontrole, nelze spatřovat zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu poškozování cizích práv podle § 209 tr. zák., neboť takové jednání nezpůsobuje vážnou újmu na právech těchto státních orgánů.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 22.06.2001

Spisová značka: 11 Tcu 42/2001

Číslo rozhodnutí: 40

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Poškozování cizích práv

Předpisy: § 209 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud rozhodl k návrhu Ministerstva spravedlnosti na zápis odsouzení cizozemským soudem do evidence Rejstříku trestů tak, že se do evidence Rejstříku trestů zaznamenají údaje o odsouzení občana České republiky K. D. rozsudkem Zemského soudu v Drážďanech ze dne 8. 4. 1999 sp. zn. 4a KLs 209 Js 70385/97, Spolková republika Německo, a to pro trestný čin ilegálního převádění cizinců za účelem výdělku ve 23 případech podle § 92 odst. 2, věta 1 č. 1, věta 2, odst. 1 č. 1, 6 cizineckého zákona ve znění platném do 1. 12. 1994, § 92a odst. 2 č. 1, odst. 1 č. 1, § 92 odst. 1 č. 1, 6 cizineckého zákona ve znění ze dne 28. 10. 1994, resp. ze dne 29. 10. 1997, § 25 odst. 2, § 53 trestního zákoníku Spolkové republiky Německo a tomuto trestnému činu odpovídající část trestu, a to trest odnětí svobody v trvání čtyř let a devíti měsíců.

Nejvyšší soud dále zamítl návrh Ministerstva spravedlnosti na zaznamenání údajů o odsouzení občana České republiky K. D. rozsudkem Zemského soudu v Drážďanech ze dne 8. 4. 1999, sp. zn. 4a KLs 209 Js 70385/97, Spolková republika Německo, pro trestný čin zneužití osobních dokladů podle § 281 odst. 1, § 53 trestního zákoníku Spolkové republiky Německo a tomuto trestnému činu odpovídající část trestu.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Zemského soudu v Drážďanech ze dne 8. 4. 1999 sp. zn. 4a KLS 209 Js 70385/97 Spolková republika Německo, který nabyl právní moci dne 8. 4. 1999, byl K. D. uznán vinným trestnými činy ilegálního převádění cizinců za účelem výdělků ve 23 případech podle § 92 odst. 2 věta 1 č. 1, věta 2, odst. 1 č. 1, 6 cizineckého zákona ve znění platném do 1. 12. 1994, § 92a odst. 2 č. 1, odst. 1 č. 1, § 92 odst. 1 č. 1, 6 cizineckého zákona ve znění ze dne 28. 10. 1994, resp. ze dne 29. 10. 1997, § 25 odst. 2, § 53 trestního zákoníku a zneužití osobních dokladů podle § 281 odst. 1, § 53 trestního zákoníku Spolkové republiky Německo. Uvedeného trestného činu ilegálního převádění cizinců se odsouzený podle zjištění soudu dopustil tím, že nejdříve jako pěší převaděč, později jako organizátor napomáhal za příslibenou finanční úplatu v ilegální přepravě cizích státních příslušníků, o nichž věděl, že nemají povolení k pobytu ve Spolkové republice Německo, přes česko-německou hranici. Konkrétně se podílel na těchto převodech osob:

1. v noci na 17. 3. 1994 předal nejméně 4 cizí státní příslušníky jiným způsobem stíhané osobě, která je podle záměru odsouzeného přivedla do blízkosti česko-německé hranice u obce A., kde byly opět podle záměru odsouzeného neznámou třetí osobou převedeny na území SRN. Protože osoby nedosáhly svého cíle v SRN, nedošlo k vyplacení slíbené částky 250-300 DM za osobu odsouzenému;

2. v noci na 6. 5. 1997 přivezl dodávkovým vozem 19 cizích státních příslušníků přes české území směrem k německé hranici, kde je převzaly další osoby jako pěší převaděči a u obce S. je převedly přes „zelenou hranici,“ na území SRN. K vyplacení částky 250 až 300 DM za osobu odsouzenému nedošlo pro zadržení osob policií;

3. -19. v přesně nezjištěné době, nejdříve v říjnu 1996 převzal v obci B. 4 cizí státní příslušníky, které vlastním automobilem a taxíkem dopravil do blízkosti německé hranice u obce F., odtud je pěšky převedl na území SRN do R., kde je podle společného plánu předal další odděleně stíhané osobě k následné přepravě po spolkovém území. Stejným způsobem postupoval ještě dvakrát v roce 1996, kdy pokaždé převáděl 4 cizince, a čtrnáctkrát od dubna 1997, kdy v jednom případě převáděl 3 cizince, v jedenácti případech 4 cizince a ve dvou případech 5 cizinců. Za své jednání obdržel vždy odměnu ve výši 400 DM za osobu;

20. dne 12. 5. 1997 přepravoval, když mezitím organizoval pro převaděčskou skupinu i větší akce, 10 až 14 cizích státních příslušníků z blíže neurčeného místa na českém území do blízkosti německé hranice, kde je na základě společného plánu předal dalším osobám, které je převedly přes „zelenou hranici,“ na území SRN. Pro zadržení cizinců slíbenou finanční odměnu v neznámé výši odsouzený nedostal;

21. dne 4. nebo 5. 5. 1997 pověřil další osobu, aby dne 8. 5. 1997 okolo 5.40 hod. vzala do svého automobilu v obci D. 4 cizí státní příslušníky převedené neznámou osobou na spolkové území, a přepravil je do B. Odsouzený jednal za slíbený finanční prospěch ve výši 250 až 300 DM za osobu;

22. krátce před 9. 11. 1997 pověřil jiným způsobem stíhanou osobu, aby v obvodu obce O. převedla přes „zelenou hranici,“ na území SRN 20 z celkového počtu 35 cizích státních příslušníků, odkud měli být všichni přepraveni další stíhanou osobou do B. Dále pak kontroloval naložení cizinců na spolkovém území do dodávkového vozu. Pro neúspěch převedení cizinců neobdržel slíbenou finanční odměnu ve výši 300 DM za osobu;

23. dne 9. 7. 1998 převáděl v obvodu obcí R.-T. celkem 29 cizích státních příslušníků přes „zelenou hranici,“ na území SRN, odkud měli být přepraveni dále do vnitrozemí. Příslibenou

finanční odměnu v neznámé výši pro neúspěch akce nedostal.

Trestného činu zneužití osobních dokladů se dopustil dne 26. 7. 1998 okolo 22.20 hod., když se při svém vstupu na území SRN, kde chtěl navštívit přítelkyni, na hraničním přechodu S. vykázal českým cestovním pasem, vystaveným nikoliv na něho, ale na jeho bratra - dvojče J. D., aby oklamal pohraniční orgány ve věci své totožnosti, neboť platnost jeho pasu již vypršela. Za tyto trestné činy byl K. D. odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání pěti let.

Dne 5. 6. 2001 pod sp. zn. 3580/2000-MO-M podalo Ministerstvo spravedlnosti České republiky podle § 4 odst. 2 zákona č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů (dále jen zákon), Nejvyššímu soudu České republiky návrh na zapsání výše uvedeného odsouzení německého soudu do evidence Rejstříku trestů České republiky.

Nejvyšší soud věc přezkoumal a dospěl k těmto závěrům:

Podle § 4 odst. 1 zákona se do evidence Rejstříku trestů zaznamenávají údaje o odsouzení cizozemským soudem, jestliže o uznání rozsudku takového soudu rozhodl podle § 384a tr. ř. Nejvyšší soud České republiky. Podle § 4 odst. 2 zákona může však Nejvyšší soud České republiky na návrh Ministerstva spravedlnosti České republiky rozhodnout, že se do evidence Rejstříku trestů zaznamenají také údaje o jiném odsouzení občana České republiky cizozemským soudem, jestliže se týká činu, který je trestným i podle právního řádu České republiky (formální podmínky), a zápis do evidence je odůvodněn závažností činu a druhem trestu, který za něj byl uložen (materiální podmínky).

Z podaného návrhu a z obsahu připojeného spisového materiálu vyplývá, že odsouzený je občanem České republiky, který byl odsouzen cizozemským soudem. Co se týče druhé formální podmínky postupu podle § 4 odst. 2 zákona, tedy oboustranné trestnosti činu, zásadně platí, že jestliže je předmětem odsuzujícího cizozemského rozsudku více skutků, pak se podmínka oboustranné trestnosti činu posuzuje samostatně ve vztahu ke každému z těchto skutků (viz rozhodnutí pod č. 51-I/2000 Sb. rozh. tr.). Pokud je předmětem odsuzujícího rozsudku více skutků, ale některý z nich není trestným činem podle trestního zákona České republiky, pak Nejvyšší soud při splnění dalších zákonných podmínek rozhodne o zaznamenání do evidence Rejstříku trestů pouze těch údajů z cizozemského rozsudku, které se týkají jen toho skutku (těch skutků), u něhož je podmínka oboustranné trestnosti splněna. To znamená, že se zaevidují údaje z rozsudku cizího státu o právním posouzení tohoto skutku a tomuto právnímu posouzení odpovídající část uloženého trestu. Odpovídající část trestu, jež se zapíše do evidence Rejstříku trestů, určí v rozhodnutí podle § 4 odst. 2 zákona Nejvyšší soud s přihlédnutím k poměru závažnosti skutku, u něhož jsou splněny podmínky pro zápis, a závažnosti skutku, ohledně něhož tyto podmínky splněny nejsou. Určení odpovídajícího (přiměřeného) trestu, který se na základě rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky zaznamená do evidence Rejstříku trestů, je nezbytné i s ohledem na právní účinky rozhodnutí Nejvyššího soudu učiněného podle § 4 odst. 2 (viz rozh. č. 51-II/2000 Sb. rozh. tr.). Ohledně skutku, který není trestným činem podle právního řádu České republiky (u něhož není splněna podmínka oboustranné trestnosti činu), se návrh Ministerstva spravedlnosti České republiky na zaznamenání údajů do evidence Rejstříku trestů zamítne.

S ohledem na výše uvedené úvahy dospěl Nejvyšší soud k závěru, že podmínka oboustranné trestnosti činu není splněna v případě skutku, ve kterém je spatřován podle německého právního řádu trestný čin zneužití osobních dokladů podle § 281 odst. 1, § 53 trestního zákoníku Spolkové republiky Německo a který spočívá v tom, že odsouzený dne 26. 7. 1998 okolo 22.20 hod. se při svém vstupu na území SRN, kde chtěl navštívit přítelkyni, na hraničním přechodu S. vykázal českým cestovním pasem, vystaveným nikoliv na něho, ale na jeho bratra - dvojče J. D., aby oklamal pohraniční orgány ve věci své totožnosti, neboť platnost jeho pasu již vypršela.

Jestliže z obsahu spisu se podává, že odsouzený měl u sebe originální cestovní pas jiné osoby, aniž do tohoto dokladu provedl jakýkoli zásah, a tento použil způsobem a za účelem výše uvedeným, pak toto jednání nenaplnuje zákonné znaky žádné skutkové podstaty trestného činu podle trestního zákona České republiky. Předně je třeba znovu zdůraznit, že K. D. použil k překročení státní hranice cestovní pas svého bratra, aniž do tohoto cestovního dokladu, jenž je nepochybně veřejnou listinou, provedl jakýkoli zásah, kterým by změnil jeho obsah. Obviněný tedy nepadělal veřejnou listinu ani podstatně nezměnil její obsah, a tudíž jeho jednání nemůže vykazovat zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 tr. zák.

Jednání obviněného nenaplnuje ani zákonné znaky trestného činu nedovoleného překročení státní hranice podle § 171a tr. zák., popřípadě podle § 171b tr. zák. Je totiž zřejmé, že K. D. pouze překročil státní hranici přes stanovený hraniční přechod s použitím cizího cestovního dokladu, aniž k tomuto překročení státní hranice použil násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí. Přitom z obsahu spisu vyplývá, že nedovolené překročení státní hranice na cizí cestovní doklad nemělo žádný vztah k další trestné činnosti obviněného, která spočívala v nezákonném převádění cizinců z území České republiky do Spolkové republiky Německo. Jednalo se tedy v tomto případě o samostatný skutek, nikoliv o součást nezákonného převádění jiných osob přes státní hranici. Takové jednání pak není trestným činem nedovoleného překročení státní hranice ve smyslu výše již citovaných ustanovení trestního zákona České republiky.

Podle názoru Nejvyššího soudu v jednání K. D. nelze spatřovat ani zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu poškozování cizích práv podle § 209 tr. zák. Je třeba připomenout, že nedovolené překročení státní hranice nezakládá trestnost osoby, která překročí státní hranici protiprávně, a to bez ohledu na to, zda překročí státní hranici v místech určeného hraničního přechodu (např. za použití cizího cestovního pasu), anebo mimo takové místo. Samozřejmě kromě případů předpokládaných ustanovením § 171b tr. zák. (tj. překročení státní hranice za použití násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí). Protiprávní překročení státní hranice samo o sobě nenaplnuje zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu; může se jednat toliko o přestupek ve smyslu ustanovení § 23 odst. 1 zákona č. 216/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, popřípadě podle § 157 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb. Pokud pachatel státní orgány, které zajišťují kontrolu přechodu státní hranice, uvede v omyl tím, že překročí státní hranici na cizí cestovní pas, který předloží k pasové kontrole, pak takové jednání nezpůsobuje vážnou újmu na právech těchto orgánů hraniční kontroly (tj. příslušných orgánů Policie České republiky). Z obsahu spisu také nevyplývá nic, co by nasvědčovalo tomu, že jednáním obviněného byla způsobena vážná újma na právech vlastního držitele cestovního pasu (tj. bratra obviněného), který obviněný použil při přechodu státní hranice. Za těchto okolností nebylo možno dospět k závěru, že jednání zjištěné rozsudkem cizozemského soudu naplňuje formální znaky skutkové podstaty trestného činu poškozování cizích práv podle § 209 tr. zák. Navíc je třeba poukázat také na důvody, které obviněného vedly k použití cestovního pasu svého bratra. Obviněný si takto počínal jen proto, že mu vypršela platnost jeho vlastního cestovního dokladu a že chtěl navštívit ve Spolkové republice Německo svou přítelkyni.

Protože v úvahu nepřichází použití ani jiné skutkové podstaty, obsažené v trestním zákoně České republiky, Nejvyšší soud České republiky návrh Ministerstva spravedlnosti České republiky na zápis cizozemského odsouzení v této části (tj. ohledně tohoto skutku a za něj odpovídajícího trestu) zamítl.

Pokud jde o skutky, ve kterých jsou spatřovány trestné činy ilegálního převádění cizinců za účelem výděleku ve 23 případech podle příslušných ustanovení německého právního řádu, v tomto případě se odsouzení týká skutků, které vykazují znaky trestného činu i podle právního řádu České republiky (trestný čin nedovoleného překročení státní hranice podle § 171a tr. zák.). Ve výše uvedeném rozsahu jsou tedy splněny všechny formální podmínky ustanovení § 4 odst. 2 zákona.

V posuzované věci jsou ohledně výše uvedených trestných činností dány i podmínky materiální povahy.

Jedná se o rozmáhající se společensky nebezpečnou trestnou činnost, která současně narušuje i zájmy České republiky. K. D. jako člen organizované skupiny organizoval a sám převážel za úplatu v mnoha případech větší množství osob přes státní hranici. Učinil tak i přesto, že byl již v minulosti za trestnou činnost stejného charakteru odsouzen rozsudkem Okresního soudu v Teplicích ze dne 15. 10. 1996 sp. zn. 3 T 210/95 k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání osmnácti měsíců. Byl mu také cizozemským soudem uložen značně vysoký nepodmíněný trest odnětí svobody. Lze tedy dovodit, že podmínky ustanovení § 4 odst. 2 zákona, týkající se závažnosti činu a druhu uloženého trestu, jsou v tomto směru splněny.

Z uvedených důvodů proto Nejvyšší soud návrhu Ministerstva spravedlnosti vyhověl v rozsahu stanoveném ve výroku tohoto rozhodnutí. Přitom rozhodl tak, že část trestu odpovídající rozsahu zápisu odsouzení cizozemským soudem do evidence Rejstříku trestů činí trest odnětí svobody v trvání čtyř let a devíti měsíců. Nejvyšší soud v tomto směru vycházel také z rozsudku německého soudu, kdy za skutek, ve kterém byl spatřován trestný čin zneužití osobních dokladů, byl uložen trest odnětí svobody v trvání tří měsíců. S přihlédnutím k poměru závažnosti skutků, ohledně nichž byly splněny podmínky pro zápis do evidence Rejstříku trestů, a skutků, ohledně nichž tyto podmínky splněny nebyly, pak Nejvyšší soud rozhodl o tom, že odpovídající část trestu odnětí svobody, která se zapíše do evidence Rejstříku trestů, činí právě čtyři roky a devět měsíců.